

Cijena razularenosti u državi i bez nje

Alan Koontz

1987

Ima onih koji smatraju da bi se bez države ljudi ponašali razulareno, da bi jedni druge neprestano hvatali za vrat, pokušavajući zadovoljiti vlastite potrebe ili želje. Zbog čega se vjeruje da država spriječava da se to dogodi?

Osnovno obilježje svih država je koncept zakona u umu svake pojedine osobe. Zakon je zamišljen kao regulativna sila u ljudskoj interakciji. Po toj pretpostavci, osoba bez konzultiranja zakona ne može odlučiti što točno učiniti. Svaka država posjeduje izvršni ili vladin sustav primjene silu u ime zakona. No ipak, ni u kojem slučaju ne stoji da je država fizički sposobna regulirati djelovanje svake pojedine osobe. Zapravo, ona se najviše oslanja na pretpostavku da će ljudi, zbog stalno prisutne prijetnje intervencijom vlasti, poštovati slovo zakona. Država je to stanje 'dobrovoljne' poslušnosti ili opsjednutosti zakonom.

Na prvi pogled, izgleda kao da je koncept zakona ono što u državi spriječava ljude da se ponašaju razulareno. Nakon pažljivijeg ispitivanja, možemo vidjeti da je ono što spriječava razularenost zapravo njena relativno visoka cijena. U svakom praktičnom procesu odlučivanja, što je viša cijena nekog djelovanja, to je manje vjerojatno da će neka osoba tako djelovati. Osoba, u pravilu, teži potezima koji koštaju najmanje.

Kako znamo da je cijena razularenosti relativno visoka? Naučni je činjenica da nitko ne voli biti ugrožen, odnosno da se naše granice prelaze protiv naše volje. Također, znamo da su ljudi, općenito govoreći, sposobni narušavati granice, na ovaj ili onaj način. Ono što ne možemo predvidjeti je to kako će netko reagirati na ugrožavanje. Ipak, imamo razloga očekivati da će rizik da neka osoba bude ugrožena biti relativno veći u slučaju kada ta osoba ugrožava druge. Drugim riječima, djelovanje koje vodi ugrožavanju drugih teži biti operacija više cijene od onog koje ne vodi ugrožavanju. Zapravo, zato što život svake osobe više ovisi o drugima što je veća podjela rada, to je cijena ugrožavanja viša upravo zbog većeg gubitka koji svaka osoba doživljava kao njegov rezultat, uključujući, naravno, i nasilnika.

Prvobitno pitanje sada glasi: Na koji način postojanje države utječe na cijenu razularenosti? Veza se može vidjeti u smislu u kojem država kroz sustav vlasti može doprinositi relativno visokoj cijeni razularenosti. Međutim, država baš i nije bazično obilježje prirodno obrasca. Naprotiv, država teži narušavanju prirodnog funkcioniranja obrasca, tako što cijenu razularenosti zapravo snižava gotovo na nulu za određene ljude — za vladine službenike. Također, postoje službenici koji imaju autoritet da u ime zakona ugroze granice svakog od nas. Postoje i potencijalne žrtve vladinih službenika kojima zakon zabranjuje da ugrožavaju službenike. Upravo zbog toga je za vladine službenike cijena ugrožavanja je praktički nula! Posljedica toga je da država nekim ljudima omogućava da stalno i nekažnjeno ugrožavaju druge. Ta posljedica je zapravo tendencija u svim državama, zato što su — s jedne strane — državni službenici opsjednuti provođenjem slova zakona, bez obzira na posljedice za njihovo vlastito blagostanje, a sa druge strane — zato što stalno postoji poticaj za osobe ili grupe da izvuku korist iz relativno niske cijene ugrožavanja. Međutim, toj tendenciji najznačajnije doprinose žrtve vlasti koje su zapravo, kao grupa, znatno moćnije od svih vladinih sustava, ali su onemogućene opsesijom koja, na kraju krajeva, predstavlja samu državu.

Dakle, cijena razularenosti u državi je za neke niža nego za ostale. Posljedica je rašireno vršenje nasilja od strane onih koji se prirodno drže poteza koji najmanje koštaju. Bez države bi ova cijena razularenosti bila generalno ista za svakoga. Sve što bi svaka osoba znala je, u ovom slučaju, da je cijena razularenosti relativno visoka. Posljedica je generalna tendencija prema potezima koji najmanje koštaju, baš kao i u prethodnom slučaju, ali sa relativno malo razularenih.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

Alan Koontz
Cijena razularenosti u državi i bez nje
1987

<http://www.ispodplocnika.net/tekstovi/cijena-razularenosti-u-drzavi-i-bez-nje>
Prijevod teksta Alan Koontz: *The Cost of Running Amok Within and Without the State*, u: *The Egoist*, No. 9, 1987. Prijevod objavljen u petom broju Ispod pločnika, www.ispodplocnika.net

anarhisticka-biblioteka.net